

DELAVEC- DELAVCU!

Glasilo delovne skupnosti
podjetja TERMIT domžale

ŠTEVILKA 33 – DECEMBER 1978

DELAVEC - DELAVCU

Glasilo kolektiva

"TERMIT" Domžale

Ureja uredniški odbor

Sedusak Boris - urednik

Habjan Marija
Janežič ing. Peter
Lavrač Joži
Kazaj Milan
Urbanija Anton
Zupanc Olga

Organizacijski odbor

Sedušak Boris
Habjan Marija
Zupanc Olga

ZA DVOJNO ČRTO

Letos mineva že 10 let od izida prve številke našega glasila. Začetki izhajanja segajo torej že v leto 1968, ko je bil prvi urednik glasila tov. Marijan Slevce, za njim pa je uredništvo prevzel tov. Ivačič Vlado.

Prve številke glasila so bile še celo v več barvnem tisku, razmnožene pa so bile kar doma. Seveda je s takšnim načinom tiskanja (razno barvne matrice) še veliko več dela, zato gre prvim uredniškim odborom še večja zahvala za njihovo delo.

Ur.

Po mnenju Izvršnega sveta SRS sekretariata za informacije št. 421- 1/72 je glasilo oproščeno prometnega davka.

EDINSTVENI PARLAMENT V ZGODOVINI NAŠIH NARODOV

"..... Med največje uspehe, ki so jih narodi Jugoslavije dosegli v narodnoosvobodilnem boju, brez dvoma sodijo sklepi drugega zasedanja Antifašističnega sveta narodne osvobodilne Jugoslavije. Le-ti pomenijo celotno preokretnico v procesu tega osvobodilnega boja. Postavljeni so prvi temelji za izgradnjo ene nove, srečnejše Jugoslavije s pravičnejšo ureditvijo, ki zagotavlja našim izučeni m narodom boljšo in srečnejšo bodočnost, ureditvijo, ki sloni na nacionalni enakopravnosti, bratski slogi in socialni pravičnosti. Ti sklepi so izraz teženj vseh naših narodov in zato jih s tolikšnem navdušenjem pozdravlja ogromna večina vseh narodov Jugoslavije" (TITO)

Devetindvajseti november je napisan z zlatimi črkami na straneh naše nove zgodovine. Ta dan, pred petintridesetimi leti, je bilo v starodavnem bosanskem mestecu Jajcu, ob udeležbi 208 delegatov iz vseh krajev naše domovine, razen Makedonije in Kosova, katerih delegaciji nista mogli dopreti in so njihove skupščine naknadno potrdile sklepe, zgodovinsko drugo zasedanje AVNOJA. To je bil resnično pravi ljudski parlament, ki so ga sestavljali predstavniki vseh krajev domovine, vseh narodov in narodnosti, ver, razredov in strank. To so bili delegati, ki so bili demokratično izvoljeni na zasedanjih nacionalnih in pokrajinskih skupščin.

Antifašistični svet narodne osvobodilne Jugoslavije so sestavljali demokratično izbrani predstavniki neodvisnosti in volje jugoslovanskih narodov in narodnosti. Drugo zasedanje AVNOJA, kakor je rekel pokojni Boris Kidrič "je obsegalo vse kar je bilo in ostalo napredno, borbena in patriorično v jugoslovanki preteklosti in sedanjosti. Na njem so bili zastopani vsi narodi Jugoslavije in so prišli do izraza vsi jugoslovanski družbeni sloji, vseh veroizpovedi in vse patriorične grupe.."

Veliki vojno - politični uspehi NOV in POJ v boju proti okupatorjem in domačim izdajalcem, uspehi delovanja AVNOJA od njegovega formiranja - 26.11.1942. ugoden razvoj mednarodne vojaške in politične situacije so pogojevali potrebo, da se položijo temelji ljudski, demokratični, federativni Jugoslaviji, naši novi družbeni skupnosti. Ti temelji so bili postavljeni na drugem zasedanju AVNOJ in izraženi v sklepih, ki so izražali rezultate osvobodilne borbe vseh narodov in narodnosti Jugoslavije. V njih je jasno izražena neoma jna volja vseh naših narodov in narodnosti, da se bodo borili do dokončne osvobodilne in da bodo na temeljih enakopravnosti in bratske sloge uredili svojo narodnostno družbeno skupnost.

Na drugem zasedanju AVNOJA 29. novembra 1943 je tovariš Tito med drugim dejal :

"V letu dni odkar je bil osnovan Antifašistični svet narodne osvoboditve Jugoslavije, so se dogajale velike spremembe ne samo v naši državi temveč na vsem svetu. Mi smo, še posebno v minulem letu dni, morali voditi težke in krvave boje z okupatorji. Pred našo narodnoosvobodilno vojsko so bile postavljene velike, toda častne naloge. V razdobju šestih mesecev, to je od januarja pa vse do julija 1943 smo mi prebrodili dve veliki sovražni ofenzivi, četrto in peto, ki sta bili usmerjeni v to, da uničita našo narodnoosvobodilno vojsko in ponovno okupirajo naše osvobojeno ozemlje. To so bile težke preizkušnje za našo narodnoosvobodilno vojsko. Vzdržali smo ogromne napore, v katerih so sinovi naših narodov pokazali junaštva in samoodpovedovanja brez primere s čimer se bodo naši narodi na veke ponašali.

Danes je potrebno da AVNOJ resnično postane najvišje zakonodajno in izvršilno telo narodov Jugoslavije. Danes je že prišel čas, da se oblikuje izvršilni organ kot oblika začasne vlade, ki bo sposoben voditi vse zadeve, ki jih mora opravljati prava ljudska vlada.

Govor in predlog tovariša Tita sta bila sprejeta z gromovi tim ploskanjem in vzklikanjem, njegove misli pa so potrjevali govorniki v razpravi in poučarjali, da je v njih izraženo razpoloženje vseh narodov in narodnosti, ne glede na nacionalno versko ali strankarsko pripadnost. Vsi so izražali odločilnost, da se do konca borijo za ustvari tev nove države - demokratične federativne Jugoslavije. Deklaracijo s katero se je AVNOJ proglasil za vrhovno zakonodajno in izvršilno telo narodov Jugoslavije si delegati sprejeli enoglasno.

Na osnovi deklaracije je AVNOJ sprejel sklep o oblikovanju komiteja osvoboditve kot začasne vlade Jugoslavije s tovarišem Titom na čelu, sklep da se odvezemajo vse pravice, tako imenovani vladi v inozemstvu in prepove povratek v domovino kralju Petru II. Karadjordjeviču dokler se ljudstvo na svobodnih volitvah ne bo opredelilo do vprašanja monarhije in dokončne državne ureditve, sklep o oblikovanju Jugoslavije na federativnem načelu, s čemer se Jugoslavija konstituira kot demokratična federativna država enakopravnih narodov. Uveden je bil naziv maršala Jugoslavije in z istim sklepom dodeljen vrhovnemu komandantu NOV in POJ Jugoslavije Josipu Brozu Titu. AVNOJ je izrekel zahvalo in pohvalo narodnoosvobodilni vojski in partizanskim odredom Jugoslavije, izvršnemu odboru in vrhovnemu štabu NOV in POJ za dosedanje uspešno delo.

Z osvojitvijo teh sklepov je drugo zasedanje AVNOJA uzakonilo vse dosedanje pridobitve socialistične revolucije in narodnoosvobodilne borbe narodov Jugoslavije. S tem so bili postavljeni granitni temelji nove Jugoslavije, demokratični federativni državi prostovoljno združenih enakopravnih narodov in narodnosti z razrednim bistvom diktature proletariata in politično širino demokratične oblike oblasti in države. S sklepom tega zasedanja so bili

Istra, Zadar in Slovensko primorje, proglašeni kot sestavni del nove Jugoslavije.

Sklepi drugega zasedanja AVNOJ so naleteli tako v domovini kot v zamejstvu na velik odmev. Jugoslavija je dobila svoje zakonodajno in izvršilno telo, svoj pravi in resnični ljudski parlament kot odraz volje in hotenj naših narodov in narodnosti. Zgodovinski sklepi v starodavnem Jajcu niso bili slučajni temveč logičen trenutek kontinuiranega in daljnovidno usmerjenega procesa oboroženega revolucionarnega boja, ki sta ga inspirirala in organizirala Komunistična partija Jugoslavije in tovariš Tito.

Sklepi drugega zasedanja AVNOJA so bili rezultat dotedanje borbe narodov in narodnosti Jugoslavije ter vir novih moči, ki so pospešili zmago nad okupatorji in domačimi izdajalci. S tem so bili zacementirani trdni temelji izgradnje Jugoslavije na načelu federalizma, na katerih sloni današnja socialistična samoupravna ureditev, ki jo naši narodi in narodnosti s ponosom in uspehom oblikujejo že polnih 35 let.

Investicije v TOZD-u

PESKOKOPI

Investicijski program in samoupravni sporazum sprejeta.

Delavski svet podjetja je na svoji 8. seji, dne 28. 11. 1978 sprejel in potrdil investicijski program za izgradnjo in razširitev proizvodnih kapacitet v TOZD-u Peskokopi. Prav tako je bil sprejet tudi Samoupravni sporazum o združevanju dela in sredstev za razširitev proizvodnih kapacitet v TOZD Peskokopi, delovne organizacije TERMIT Domžale, s katerim se zagotavlja del potrebnih sredstev za realizacijo te investicije. S sprejetjem teh dveh dokumentov se je dejansko odprla zelena luč za dokončno realizacijo investicijskih programov, sprejetih za srednjeročno plansko obdobje od 1976 leta do leta 1980. Tako lahko zagotovo trdimo, da so sprejeti načrti postali realnost in da bomo le enkrat dokončno uspeli preiti od administrativnih priprav na samo izgradnjo. Pričakujemo, da bo Samoupravni sporazum dokončno sprejet pri vseh udeležencih sporazuma do konca letošnjega leta oziroma v januarju prihodnjega leta. Sredstva bi po programu morala biti zagotovljena do pomladi prihodnjega leta, če hočemo, da bo investicija dokončana po terminskem planu.

Obširne priprave so bile potrebne ravno iz razloga, da se reši finančna konstrukcija investicije oziroma, da se zagotovi-jo vsi potrebni viri finansiranja. Za lažje razumevanje celotne problematike podajamo v nadaljevanju kratko obrazložitev končnega predloga Samoupravnega sporazuma in kratek povzetek investicijskega programa.

obrazložitev samoup. spor. o združ. dela in sredstev

1.o U V O D

Na skupnem sestanku s predstavniki vseh zainteresiranih za združevanje sredstev in dela za dokončanje investicijskega programa delovne organizacije "TERMIT" Domžale, TOZD "Peskokopi", ki je bil dne 26.6.1978 v prostorih Republiškega sekretariata za industrijo SRS v Ljubljani, je bilo dogovorjeno, da se pripravi na podlagi vsesplošne razprave in danih pripomb, dopolnjen predlog Samoupravnega sporazuma o združevanju dela in sredstev za razširitev proizvodnih kapacitet v TOZD "Peskokopi" - DO "TERMIT" Domžale.

Na podlagi prejetih pripomb je delovna skupina pripravila tekst Samoupravnega sporazuma za sprejem in potrditev.

Končni predlog Samoupravnega sporazuma je dopolnjen z vsemi zahtevanimi prilogami iz investicijskega programa, ki so sestavni del Samoupravnega sporazuma.

2.o POVZETEK INVESTICIJSKEGA PROGRAMA

Na podlagi pripomb v razpravi je v končnem tekstu Samoupravnega sporazuma (člen 4.) dogovorjeno, da se namesto celotnega investicijskega programa uporabi kot prilogo k Samoupravnemu sporazumu povzetek, ki na kratko povzema vse glavne elemente v investicijskem programu.

V nadaljevanju podajamo kratko obrazložitev povzetka investicijskega programa, oziroma pojasnilo za njegovo lažje razumevanje.

Velike potrebe livarn in železarn v Sloveniji po kvalitetnih peskih, ki jih morajo sedaj uvažati in zaradi visokih transportnih stroškov drago plačevati, pa tudi potrebe gradbeništva po določenem asortimanu, narekujejo slovenskemu gospodarstvu, da hitro in učinkovito ukrepa za zagotovitev zadostnih količin kvalitetnih domačih peskov.

V družbenem planu Slovenije smo se opredelili za veliko hitrejšo rast proizvodnje surovin kot doslej, pri čemer je bil dan velik povdarek ravno proizvodnji nekovinskih surovin. S tem smo omogočili normalen raz-

voj predelovalni industriji, ki se težko razvija na uvoženih surovinah, in istočasno zmanjšali uvoz, kar bo tudi izboljšalo našo že itak slabo zunanjo trgovinsko bilanco.

Delovna organizacija "TERMIT" Domžale je že dolgoleten proizvajalec kremenovih peskov. Njena proizvodnja kapaciteta še zdaleč ne zadošča potrebam livarn, železarn in drugih potrošnikov kremenovih peskov.

Dosedaj je "TERMIT" Domžale vlagal vsa svoja prosta sredstva v raziskave in razvoj domačih kremenovih peskov s področja Moravč. Zaradi dolgoletnega podrejenega položaja proizvajalcev nekovinskih surovin pa kljub vsem pozitivnim prizadevanjem organizaciji sami ni uspelo zagotoviti svoj lastni razvoj v taki meri, da bi bil v skladu z razvojem in potrebami livarn in železarn, ki morajo iz dneva v dan izboljševati kvaliteto, da se lahko širijo in obdržijo na tržišču. Pri tem je kvaliteten kremenov pesek vsekakor eden izmed osnovnih pogojev za dober livarski izdelek.

Surovina, ki se jo pridobiva v peskokopih na področju Moravč, sama po sebi ni tako kvalitetna kot so poznani kremenovi peski v severnem delu Evrope. Kljub temu pa je možno dano surovino s primerno tehnologijo separiranja očistiti in obogatiti do take mere, da dobimo kvaliteten livarski kremenov pesek.

Z dolgoletnim vlaganjem v geološke raziskave so sedaj ugotovljene rezerve kremenovih peskov ogromne, za preko 100 let. Vendar se vodi kot potrjene eksploatacijske rezerve samo del zaloga, ki jih pri sedanjem stanju tehnike in cen lahko ekonomsko pridobimo. Le te zadoščajo za najmanj 31 let.

Predvideno je povečanje izkopa od sedanjih 140.000 ton na 250.000 ton rovnega peska letno, ki je osnovna surovina za oplemenitenje in predelavo. Ta izkop je možno zagotoviti z obstoječo odkopno mehanizacijo, potrebno je nabaviti le en kamion.

Po šestih oziroma osmih letih eksploatacije peskov pa se bo moralo preiti na izkoriščanje zaloga peskov poddolinskim nivojem. Takrat pa bo potrebno investirati v sam peskokop v višini današnje vrednosti 20 milijonov dinarjev.

Vzporedno z eksploatacijo peskov se je delalo tudi na raziskavah in študijah tehnološkega postopka, ki se ga bo uvedlo v rekonstruirano in povečano separacijo in sušilnico kremenovega peska v Moravčah. Pri tem so sodelovali najboljši slovenski strokovnjaki. Po njihovem mnenju izbrani tehnološki postopek ustreza sodobnemu načinu pridobivanja in separiranja livarskih peskov. Nova rekonstruirana separacija zagotavlja enakomerno kvaliteto livarskega peska, kljub predvidenemu nihanju kvalitete pridobljenega rovnega peska. Izbrana tehnologija zagotavlja, da ne bo odstotek mejnih frakcij, ki opredeljuje kvaliteto, presegel standardov za tovrstne peske.

Materialna bilanca peskov po rekonstrukciji bo sledeča:

Rovni pesek :	250.000 ton
- suhi pesek	127.370 ton
- mokri pesek	84.130 ton
- groba jalovina in mulj	38.500 ton

Suhi kremenovi peski, katerih kvaliteto opredeljuje granulacijska sestava, so vsestransko uporabni v livarstvu, mokri kremenovi peski, predvsem z granulacijskim sestavom pod 100 mikronov pa se uporabljajo v gradbeništvu za proizvodnjo gradbenih polizdelkov. Glinasti mulj pa se uporablja za proizvodnjo kislih mas in malt in za potrebe keramične industrije. Groba jalovina (cca 5000 ton) pa predstavlja odpad.

Delovna organizacija "TERMIT" je že zelo zgodaj spoznala, da ne sme ostati samo na proizvodnji peskov, temveč, da mora zaradi svojega obstoja preiti tudi na predelavo osnovne surovine. Tako že več let proizvaja tudi livarske pomožne materiale, kisle mase in malte ter oplaščene peske. Za razvoj teh je "TERMIT" angažiral priznane strokovnjake tega področja, lasten kader in sredstva. S trudapolnim delom je uspel osvojiti predelavo osnovnih kremenovih peskov z domačo tehnologijo in z izključno domačimi surovinami.

Danes je lastna tehnologija predelave že toliko osvojena in dognana, da se lahko pristopi istočasno z rekonstrukcijo in povečanjem kapacitet separacije in sušilnice, tudi k izgradnji novega obrata za oplaščenje peskov s kapaciteto 20.000 ton na leto in obrata za proizvodnjo kislih malt in mas s kapaciteto 15.000 ton na leto ter k izgradnji objektov in naprav filtracije, s katero se bo pridobilo 14.700 ton in sicer odpadnega glinastega mulja.

Izredno pomembno je, da se že začeta investicija izpelje združena v celoti, kar pomeni, da je potrebno istočasno z rekonstrukcijo in povečanjem kapacitet separacije in sušilnice kremenovega peska, zgraditi nov obrat za proizvodnjo oplaščenih peskov, kakor tudi obrat za proizvodnjo kislih mas in malt in vse vzporedne objekte. Le z izgradnjo kompletne investicije je namreč možno doseči plasma vseh frakcij in sestavin rovnega peska ter zagotoviti gospodarnost celotne eksploatacije.

Povdariti je treba, da je zaradi naravnih pogojev kvaliteta rovnega kremenovega peska slabša, pridobivanje istega pa težje kot je to slučaj v večini nahajališč kremenovih peskov, ki se danes eksploatirajo v SEVERNI EVROPI. Zato je tudi separiranje zahtevnejše in dražje.

Navedena dejstva pa pogojujejo relativno visoke stroške proizvodnje domačih kremenovih peskov. Zato ni pričakovati, da bo samo pridobivanje peskov

rentabilno. V obravnavani investiciji pa DO "TERMIT" - TOZD "Peskokopi" zagotavlja rentabilnost z nadaljno predelavo osnovnih peskov (oplaščanje, kisle malte in mase) in s plasmajem vsem pridobljenih frakcij rovnega peska.

3.0 PREGLED POTREBNIH SREDSTEV IN MOŽNIH VIROV

Konstrukcija zagotovitve sredstev za izvedbo celotne investicije je naslednja:

(v dinarjih)			
	vložena že sredstva	potrebno zagotoviti	skupaj
- TOZD "PESKOKOPI"	2.633.000	-	2.633.437
- sredstva udeleženk - porabnikov	1.694.008	77.801.600	79.495.608
- inv.kred.LB, Temelj. banke Domžale	23.839.000	39.704.599	63.543.599
- komercialni krediti dobaviteljev opreme in izvajalcev	24.411.832	-	24.411.832
S K U P A J	52.578.277	117.506.199	170.084.476

Ob predpostavki, da se bodo že doslej vložena sredstva udeležencev - porabnikov v višini 1.694.008 dinarjev, ki so jih preko Samoupravne interesne skupnosti za kremenove livarske peske (KLP) dali "TERMIT-u" kot kredit, spremenila v njihovo udeležbo, je treba združevati skupno 117.506.199 dinarjev. Tako bo glede na strukturo potrebno zagotoviti:

	(v dinarjih)	
	celotna investicija	še potrebno
- za separacijo in sušilnico	103.737.276	54.997.999
- za filtracijo	22.008.000	22.008.000
- za proizvodnjo oplaščenih peskov	23.379.200	23.379.200
- za proizvodnjo kislih mas in malt	20.960.000	17.121.000
S K U P A J	170.084.476	117.506.199

Po zagotovitvi potrebnih sredstev je možno dokončati investicijo v separacijo in sušilnico v 18 mesecih, v ostale objekte pa v 24 mesecih.

4.0 NAČIN ZAGOTOVITVE POTREBNIH SREDSTEV

1. OSNOVNA IDEJA ZDRUŽEVANJA SREDSTEV ZA DOKONČANJE INVESTICIJE V MORAVČAH JE, DA PROIZVAJALEC "TERMIT" IN PORABNIKI KREMENOVEGA PESKA (V NADALJNEM BESEDILU : UDELEŽENCI) SKLENJEJO SAMOUPRAVNI SPORAZUM O ZDRUŽEVANJU DELA IN SREDSTEV PRI SKUPNEM DOHODKU IN RIZIKU, KATEREM DOLOČAJO TUDI SVOJA MEDSEBOJNA RAZMERJA

Pri tem porabniki zagotovijo sredstva za dokončanje investicije, to je 117,5 mio dinarjev, vložek "TERMIT-a" pa predstavljajo sredstva sedanjega TOZD "Peskokopi" 18.3 mio dinarjev (po otvoritveni bilanci 1.1.1978) in izvršene investicije iz lastnih sredstev in najetih kreditov 50.7 mio dinarjev, skupaj torej 69.0 mio dinarjev. Tako bi skupna vložena sredstev TOZD "Peskokopi" po izvršeni investiciji znašala 186,5 mio dinarjev.

V uspehu poslovanja TOZD "Peskokopi" sodelujejo posamezni udeleženci glede na svoj delež v skupno združenih sredstvih. Ta uspeh predstavlja celotni prihodek, zmanjšan za materialne stroške in amortizacijo po z zakonom predpisanih minimalnih stopnjah. Pri tem bo TOZD "Peskokopi" obračunaval materialne stroške v skladu z 20. členom Samoupravnega sporazuma. Iz tako ugotovljenega skupnega dohodka se najprej zagotovijo sredstva za osebne

dohodke in skupno porabo delavcev TOZD "Peskokopi", ki se normativno določajo z letnim planom na temelju investicijskega programa. Na to se iz skupnega dohodka poravnajo obveznosti iz dohodka, ki so v zvezi z ustvarjenjem skupnega dohodka, in to:

- obveznosti do delovnih skupnosti za opravljanje del skupnega pomena;
- izdatki za ohranitev, izboljšanje in varstvo okolja;
- izdatki za splošno ljudsko obrambo in družno samozaščito;
- denarne kazni za gospodarske prestopke in prekrške upravne takse in sodni stroški;
- premije za zavarovanje družbenih sredstev, bančne storitve, stroški plačilnega prometa ter druga plačila, ki se pokrivajo iz dohodka in imajo značaj obveznosti iz dohodka ter niso odvisne od višine ustvarjenega dohodka;
- davki in prispevki, ki imajo značaj obveznosti iz dohodka in niso odvisni od višine ustvarjenega dohodka;
- obresti za najete kratkoročne kredite za obratna sredstva.

Iz tako ugotovljenega ostanka skupnega dohodka, ki predstavlja končni uspeh poslovanja z združenimi sredstvi, se posebej izloči 20 % za izboljšanje materialne osnove dela delavcev TOZD "Peskokopi", ostanek pa se deli med vse udeležence ki so združili sredstva (25. člena Samoupravnega sporazuma). Ta sredstva se uporabijo za vrnitev združenih sredstev in za nadomestilo za uporabo združenih sredstev.

Deleži neodplačanih združenih sredstev, se po pričetku rednega obratovanja, vsako leto revalorizirajo s povprečno stopnjo revalorizacije osnovnih sredstev TOZD "Peskokopi" in sicer za ves čas, ko TOZD "Peskokopi" uporablja pri svojem, poslovanju združena sredstva.

Združena sredstva skupaj z nadomestilom, se začno vračati udeležencem sporazuma, šesto leto po začetku rednega obratovanja novih proizvodnih obratov. Udeleženci v prvih petih letih obratovanja ponovno združujejo svojo udeležbo v skupnem dohodku, ugotovljeno po osnovah in merilih iz Samoupravnega sporazuma in s tem zagotavljajo TOZD-u "Peskokopi" sredstva za normalno poslovanje. Delavci TOZD "Peskokopi" zagotavljajo vračanje združenih sredstev, v šestem letu rednega obratovanja in, da bodo združena sredstva revalorizirana in skupaj z nadomestilom v celoti vrnjena, najkasneje v 20 letih po začetku vračanja sredstev. Nadomestilo za gospodarjenje z združenimi sredstvi se oblikuje po posebnih merilih in sicer:

1. Če znaša del skupnega dohodka, ki se razporedi med udeležence 2 % ali manj celotnega skupnega dohodka, se ta del skupnega dohodka v celoti razdeli med udeležence kot nadomestilo za gospodarjenje z združenimi sredstvi;
2. Če znaša del skupnega dohodka več kot 2 % celotnega skupnega dohodka, se kot nadomestilo za gospodarjenje z združenimi sredstvi razporedi med udeležence 2 % celotnega skupnega dohodka in polovica tistega dela skupnega

dohodka za razporeditev med udeležence, ki presega 2 % celotnega skupnega dohodka. Del skupnega dohodka, ki ostane po oblikovanju nadomestila za gospodarjenje z združenimi sredstvi, predstavlja sredstva za vračilo združenih sredstev in se razporedi med udeležence na osnovi njihovih deležev v združenih sredstvih.

Posebej je treba opozoriti, da udeleženci - podpisniki Samoupravnega sporazuma, s participacijo na udeležbi v dohodku, prevzamejo tudi riziko poslovanja z združenimi sredstvi, kar pomeni, da bi v slučaju poslovanja z izgubo morali zagotoviti sanacijske kredite za kritje izgube in plačilo obveznosti po dospelih anuitetah za najete kredite, če teh obveznosti ne morejo pokriti TOZD-i "TERMIT-a" iz sredstev rezerv.

V kolikor bi prišlo do izgube po krivdi delavcev TOZD "Peskokopi", morajo nastalo izgubo pokriti sami z delavci ostalih TOZD DO "TERMIT".

Odgovornost udeležencev za poslovanje TOZD "Peskokopi" je subsidiarna in omejena do višine sredstev združenih za investicijo in v sorazmerju z višino združenih sredstev vsakega udeleženca.

Udeleženci sporazuma bodo sklenili za posamezno srednje ročno obdobje Samoupravni sporazum o temeljih plana skupnega poslovanja in razvoja TOZD "Peskokopi". S tem sporazumom se bodo udeleženci dogovorili o okvirnem obsegu proizvodnje in porabe kremenovih peskov in ostalih proizvedenih artiklov, o obsegu in dinamiki dobav posameznim udeležencem sporazuma, o vsklajevanju proizvodnih kapacitet s predvideno porabo, o združevanju dela sredstev za povečanje proizvodnih kapacitet, o elementih cen, o višini skupnega dohodka in o obsegu vračanja ter drugih planskih elementih, pomembnih za skupno poslovanje.

Koristi posameznih udeležencev v združevanju dela in sredstev so v osnovi sledeče:

a. DO "TERMIT" - TOZD "Peskokopi":

- zagotovi sredstva za dokončanje investicije in s tem modernizira proizvodnjo in razširi svoj asortiman,
- si zagotavlja nadaljni razvoj,
- si zagotovi stalen odjem prijavljenih količin kremenovih peskov, oplaščnih peskov ter kislih mas in malt.

b. Porabniki:

- si zagotovijo v dobi izgradnje najmanj take količine kremenovih peskov in ostalih proizvodov kot doslej,
- si zagotovijo po izgradnji potrebne količine kvalitetnih kremenovih peskov ter ostalih proizvodov,

- z novo investicijo se bo dosegla boljša kvaliteta peskov, ki bo enakovredna uvoženim,
- cena kremenovih peskov iz te proizvodnje bo nižja od cene uvoženih peskov (upoštevajoč prevozne stroške),
- ne bodo potrebovali deviznih sredstev za uvoz peskov razen pri izjemnih kvalitetah, ki pa predstavljajo le majhen delež v celotni porabi,
- dobijo v določenem roku sredstva vrnjena v revalorizirani višini,
- participirajo v dohodku TOZD "Peskokopi" Moravče glede na njihov delež v sredstvih TOZD-a.

Ključ, po katerem sovlagajo posamezni udeleženci, smo ugotovili takole:

- ugotovili smo kapacitete proizvodnje kremenovih peskov, oplaščenih peskov ter kislih mas in malt,
- na temelju prijav porabnikov smo ugotovili njihove skupne potrebe oziroma predviden odvzem v letu 1980,
- na temelju izračuna potrebnih sredstev po vrstah investicije in razpoložljivih kapacitet smo izračunali, koliko je treba vložiti na 1 tona posamezne vrste proizvoda: pri tem smo pri izračunu za kremenove peske upoštevali tudi ostali vrsti proizvodov, kar njihova proizvodnja predstavlja nadaljno fazo predelave,
- tako dobljeno vrednost vlaganja za eno tona posameznih proizvodov smo pomnožili s prijavljeno količino porabnikov.

Podrobni izračun ključa je bil objavljen skupaj s predlogom Samoupravnega sporazuma. Ključ za izračun višine sovlaganja je ostal isti in znaša:

- za kremenove peske	529,3917 din/tono
- za oplaščene peske	1348,6068 din/tono
- za kisle mase in malte	1508,6524 din/tono

Iz priloge 4 in 4 a Samoupravnega sporazuma je razviden izračun deleža sovlaganja vsakega posameznega udeleženca s tem, da je tudi upoštevana udeležba preko Interesne skupnosti za kremenove livarske peske (KLP).

Samoupravni sporazum določa zadeve, katere bodo udeleženci sporazuma urejevali skupno, med izgradnjo in poslovanjem TOZD "Peskokopi". Zadeve skupnega pomena bodo udeleženci uresničevali sporazumno s skupnim sprejemanjem, na podlagi vsklajevanja stališč in Samoupravnega sporazumevanja. Zato bodo udeleženci sporazuma oblikovali skupni organ - zbor delegatov udeležencev sporazuma. Zbor delegatov sestavlja po en delegat vsakega udeleženca, za dobo dveh let. Zbor delegatov poveri opravljanje posameznih zadev izvršilnega značaja svojemu poslovnemu odboru, ki šteje do devet članov.

Pristop k samoupravnemu sporazumu je v načelu svoboden vsakemu zainteresentu. Vendar pa je treba opozoriti, da so kasnejši pristopniki glede na omejene količine posameznih vrst proizvodov, lahko udeleženi le pri koli-

činah, ki so še proste.

5.o ZAKLJUČEK

Iz vsega navedenega jasno izhaja, da je nujna povezava med proizvajalcem in porabniki kremenovega peska in ostalih proizvodov za dokončanje investicije v TOZD "Peskokopi" v Moravčah in za zagotovitev potrebnih količin kremenovega peska in ostalih proizvodov za porabnike. Na tej osnovi je izdelan Samoupravni sporazum za združevanje dela in sredstev TERMIT-a Domžale, kot proizvajalca in porabnikov kremenovega peska.

Samoupravni sporazum ima naslednja osnovna določila:

- proizvajalec kremenovega peska "TERMIT" Domžale in porabniki združujejo sredstva za dokončanje investicije v TOZD "Peskokopi" Moravče, s čimer bodo zagotovili proizvodnjo 250.000 ton rovnega peska in njegovo nadaljno oplemenitenje in predelavo,
- udeleženske samoupravnega sporazuma se sporazumejo o poslovni politiki TOZD "Peskokopi" Moravče. Pri tem velja načelo, da bo "TERMIT" v času izgradnje TOZD "Peskokopi" zagotavljal udeleženkam najmanj take količine kremenovih in ostalih proizvodov kot doslej, po končani izgradnji oziroma postopni usposobitvi posameznih kapacitet pa količine, ki so navedene v prilogi sporazuma,
- skupni dohodek TOZD "Peskokopi" se bo po odbitku dogovorjenih elementov razporejal med udeleženske sporazuma,
- sredstva se združujejo za največ 20 let in se začnejo vračati šesto leto po začetku rednega obratovanja novih proizvodnih obratov,
- udeleženske sporazuma prevzamejo riziko za poslovanje z združenimi sredstvi tako, da v primeru izgube zagotovijo sredstva za njeno pokritje,
- udeleženske oblikujejo zbor delegatov za izvajanje samoupravnega sporazuma, v katero vsaka udeleženka delegira enega delegata.

Za nadzor ali druge namene zbor delegatov imenuje poslovni odbor.

REZULTATI REFERENDUMA

Za 17. 11. 1978 je bil razpisan in izveden referendum v vseh enotah naše delovne organizacije. Glasovali smo o spremembah in dopolnitvah statuta DO, statutom TOZD ter o "Pravilniku o delitvi OD in skladu skupne porabe".

Glede na to, da so v lanskem in letošnjem letu izšli novi zakoni o referendumu, o delavski kontroli in o volitvah v organe upravljanja, je bilo nujno dopolniti statut naše DO in statut vsake TOZD, z določili nekaterih zakonov. Vse dopolnitve so bile v javni obravnavi in nato sprejete z referendumom.

V tem času je intenzivno zasedala tudi komisija za izdelavo OD, pregledovala osnovne obračunske postavke, zlasti pa cenike del, ker nekateri zaradi spremenjenih pogojev niso povsem ustrezali.

Referendum je v vseh delovnih enotah uspel, rezultati pa so bili naslednji :

TOZD "Peskokopi"

	vseh volilnih upravičencev je	98
Statut DO :	"ZA" je glasovalo	76 volilcev
	"PROTI" je glasovalo	4 volilci
	neveljavna je bila	1 glasovnica
Statut TOZD :	"ZA" je glasovalo	76 volilcev
	"PROTI"	4 volilci
	neveljavna	1 glasovica
Pravilnik o OD :	"ZA"	79 volilcev
	"Proti"	2 volilca
	neveljavnih	0 glasovnic

TOZD "Ilpos"

Statut DO :	vseh volilnih upravičencev	72
	"ZA" je glasovalo	63 volilcev
	"PROTI" je glasovalo	2 volilcev
	neveljavnih je bilo	0 glasovnic

Statut TOZD :	"ZA" je glasovalo	63 volilcev
	"PROTI" je glasovalo	2 volilca
	neveljavnih	o glasovnic

Pravilnik o OD :	"ZA" je glasovalo	62 volilcev
	"PROTI" je glasovalo	2 volilca
	neveljavnih	o glasovnic

DSSS :

Statut DO :	vseh volilnih upravičencev	31
	"ZA" je glasovalo	24 volilcev
	"PROTI" je glasovalo	o volilcev
	neveljavnih	o glasovnic

Pravilnik o OD :	"ZA" je glasovalo	24 volilcev
	"PROTI" je glasovalo	o volilcev
	neveljavnih	o glasovnic

Vinko Blejc

9 - mesečni osebni dohodek

TOZD »ILPOS«

Priimek in ime	Skupni staž	Stož v podjetju	Redno delo	Nadure	Skupaj
Lunar Niko	9.294,15	2.125,25	57.250,80	197,80	68.868,00
Paternoster I.	6.835,05	1.547,30	42.346,45	-	50.728,80
Godler Ivan	3.537,45	749,20	42.173,60	418,55	46.878,80
Banko Vera	4.812,40	2.022,95	71.977,80	118,40	78.931,55
Flis Jože	7.052,40	1.800,00	64.307,30	265,45	73.425,15
Štifter Zvone	3.692,65	1.543,05	61.278,30	158,70	66.672,70
Ivačič Irena	3.827,35	1.134,25	60.961,30	-	65.922,90
Gašperlin Ani	3.636,85	1.549,00	57.031,40	-	62.217,25
Pajer Ivanka	8.024,75	1.837,30	49.612,65	3.130,85	62.605,55
Pogačnik Anton	10.305,40	1.950,10	64.014,05	4.012,25	80.281,80
Lunar Jože	8.301,15	1.929,70	59.740,05	4.281,65	74.252,55
Pogačnik Franc	10.884,00	2.069,35	63.394,95	4.247,05	80.595,35
Urbanija Anton	5.433,60	1.485,85	53.655,80	450,60	61.025,85
Jeretina Slavko	5.858,40	1.029,85	62.372,85	3.994,80	73.255,90
Ložar Ani	6.078,65	1.266,05	45.747,10	6.862,70	59.954,50
Bergant Marija	1.985,05	845,60	45.932,20	157,45	48.920,30
Sušnik Martin	2.563,95	412,25	32.999,35	400,00	36.375,55
Goropečnik Franc	6.545,85	1.618,30	48.261,15	-	56.425,30
Loboda Anton	7.165,90	1.791,40	53.665,80	6.057,40	68.680,50
Peterka Franc	6.555,60	1.548,50	47.652,80	-	55.756,90
Rožič Franc	6.467,05	1.352,65	36.803,40	173,30	44.796,40
Kavka Vinko	6.391,35	1.405,20	43.992,70	284,15	52.073,40
Kavka Marko	6.369,15	1.587,30	46.695,50	62,60	54.714,55
Anžič Anton	6.569,95	1.632,00	49.835,30	176,45	58.213,70
Škrbec Jože	7.423,45	1.301,85	47.286,50	176,95	56.188,75
Karo Maks	6.475,15	1.413,15	54.792,80	1.309,65	63.990,75
Urbanija Jože	6.944,70	1.295,10	50.468,10	9.951,65	68.659,55
Groždek Marjan	6.651,60	1.699,95	46.440,90	1.259,55	56.052,00
Vidmar Ivanka	7.740,25	1.518,50	54.800,95	-	64.059,70
Roš Ančka	4.929,20	1.288,55	45.362,35	774,05	52.354,15
Pavovec Miha	4.659,60	978,65	41.562,25	507,80	47.708,30
Končar Miha	5.026,70	1.111,30	46.853,30	-	52.991,30
Gašperlin Janez	4.916,20	1.269,75	45.979,45	330,60	52.496,00
Lunar Marija	5.693,00	1.002,60	37.413,75	-	44.109,35
Majdič Joži	3.685,95	1.270,00	46.086,60	20,55	51.063,10
Bogataj Ivan	7.638,10	1.347,95	51.073,80	294,35	60.354,20
Cajhen Franc	4.436,45	1.983,05	72.951,75	3.491,55	82.862,80
Dimc Vinko	2.949,90	1.196,70	45.237,10	823,70	50.207,40
Kralj Marija	3.988,45	1.129,85	40.687,95	1.088,50	46.894,75
Poljanšek Jože	-	-	34.149,30	246,90	34.396,20

Hafner Janez	4.139,55	920,25	50.157,60	263,35	55.480,75
Pirc Janez	3.190,00	1. 158,10	47.531,55	74,25	51.953,90
Kokalj Franc	2.002,90	863,20	47.862,45	348,60	51.077,15
Smodiš Emil	4.860,90	847,30	47.130,65	182,15	53.021,00
Rusjan Florjan	5.514,45	800,40	44.741,80	-	51.056,65
Sojer Franc	1.795,55	760,45	41.452,00	694,85	44.702,85
Cerar Martin	2.029,00	869,00	52.115,85	3.387,70	58.401,75
Gostinčar Jože	4.892,70	1.118,90	43.110,45	630,40	49.752,45
Pogačnik Marko	8.381,80	1.546,40	42.062,95	-	51.991,15
Dimc Marija	985,05	701,45	39.193,20	161,80	41.041,50
Ježek Vinko	2.598,30	677,65	40.928,40	153,85	44.358,20
Kepec Jože	849,55	742,15	41.490,65	141,95	43.224,30
Sonc Brane	1.121,95	721,65	41.338,95	976,75	44.159,30
Vidmar Feliks	8.473,60	1.656,50	46.576,25	-	56.706,35
Cerar Drago	3.969,45	967,20	42.590,05	296,90	47.823,60
Homar Tomaž	-	918,85	49.534,15	771,40	51.224,40
Kovič Anton	182,60	313,05	18.738,85	430,55	19.665,05
Rožič Anica	5.968,95	1.357,65	37.328,25	-	44.654,85
Mežnar Štefka	5.827,85	1.287,20	35.678,70	-	42.793,75
Lunar Marjan	5.798,25	1.245,80	39.922,90	-	46.966,95
Kokalj Alojz	5.501,60	920,40	34.596,85	-	41.018,85
Trček Marjan	5.139,40	1.085,10	36.072,35	-	42.296,85
Bogataj Francka	4.422,40	1.033,50	37.992,60	-	43.448,50
Kordež Erika	3.271,00	976,20	35.242,05	-	39.489,25
Bračko Justi	1.752,95	501,05	34.170,25	-	36.424,25
Gregorin Ivanka	1.668,50	591,10	34.823,90	-	37.083,50
Prebil Dragica	1.013,90	474,40	36.073,95	-	37.562,25
Mance Marjan	4.909,30	819,00	45.549,60	368,60	51.646,50
Kržan Jože	718,55	137,40	30.830,25	-	31.686,20
Zabret Pavla	837,20	641,45	36.520,35	950,35	38.949,35
Dimc Marija	2.881,60	938,35	34.619,95	-	38.439,90
Jerman Jože	5.705,00	1.243,90	34.921,65	265,00	42.135,55
Limovšek Boris	2.675,15	775,90	31.095,55	98,75	34.645,35
Peterka Karel	4.150,20	730,20	27.409,60	97,20	32.387,20
Slovník Anton	-	176,10	14.185,65	-	14.361,75
Pajer Ivica	-	53,05	4.702,85	-	4.755,90
Zabret Vinko	-	23,20	4.208,25	-	4.231,45

TOZD » PESKOKOPI «

Priimek in ime	Skupni staž	Staž v podjetju	Redno delo	Nadure	Skupaj
Mazaj Milan	4.292,65	1.907,25	70.166,85	267,45	76.634,20
Klopčič Marta	4.767,60	1.260,90	47.218,50	2.763,90	56.010,90
Rotar Stane	5.284,30	1.369,75	51.123,00	7.092,75	64.869,80
Zupanc Olga	2.288,85	1.066,90	63.909,75	1.318,35	68.583,85
Predovnik Joži	823,20	395,20	36.335,50	9.098,90	46.652,80
Mihelčič Iva	1.922,60	771,10	43.387,15	5.734,00	51.814,85
Bizilj Slavka	57,35	34,00	3.855,75	-	3.947,10
Učakar Vera	1.000,30	982,00	57.838,95	1.134,05	60.955,30
Janežič Peter	904,55	1.172,95	64.777,15	515,20	67.369,85
Burja Franc	7.576,35	2.109,50	58.604,95	2.873,05	71.163,85
Koprivšek Stefan	9.685,65	1.929,20	60.366,20	4.767,75	76.748,80
Novak Anton	9.012,65	1.950,90	54.501,00	5.009,85	70.474,40
Gorjup Franc	5.307,45	1.406,30	54.023,80	6.705,95	67.443,50
Končar Ivan	4.604,95	1.421,00	53.714,90	13.313,35	73.054,20
Štupica Vinko	3.741,95	950,95	53.673,05	14.689,70	73.055,65
Osolnik Janez	4.319,45	931,55	36.562,85	1.398,00	43.211,85
Goršek Alojz	1.806,75	729,05	42.197,85	-	44.733,65
Močilnikar Milan	3.892,45	1.368,55	50.934,55	5.567,60	61.763,15
Učakar Janez	5.618,30	1.616,25	59.281,00	6.206,40	72.721,95
Pirc Ančka	147,10	97,90	41.886,50	220,75	42.352,25
Grilj Dragi	829,55	707,15	39.315,15	1.274,00	42.123,85
Vehovec Ivan	665,25	1.009,70	56.088,80	1.212,90	58.976,65
Vozel Marija	406,70	775,10	43.584,15	242,20	45.008,15
Avbelj Franc	3.314,40	1.117,85	43.695,25	1.662,95	49.790,45
Capuder Franc	3.646,70	1.149,00	64.056,35	-	68.852,05
Birk Franc	6.394,60	1.077,15	44.325,50	2.570,55	54.367,80
Bratun Valentin	2.095,05	822,60	45.568,05	6.073,55	54.559,25
Bregar Franc	3.459,35	686,25	33.541,05	251,45	37.938,10
Brinovec Miro	8.925,30	1.906,95	48.640,40	514,50	59.987,15
Dragar Ivan	4.319,05	1.037,45	43.242,30	282,25	48.881,05
Erminio Stefan	6.125,60	1.053,30	40.992,55	2.071,25	50.242,70
Gotar Ivan	5.554,95	1.120,55	38.245,95	70,15	44.991,60
Grabnar Rudi	5.381,75	1.133,10	44.681,95	2.836,55	54.033,35
Joger Ivan	3.682,80	751,10	42.334,95	1.487,55	48.256,40
Kocjančič Andrej	7.891,85	1.567,65	44.316,90	2.675,00	56.451,40
Kocjančič Ivan	2.055,60	783,10	43.287,85	6.376,35	52.502,90
Kaplja Ivan	6.084,00	1.563,60	43.487,75	2.312,60	53.447,95
Kosmač Franc	4.596,65	1.179,55	46.166,30	3.016,60	54.959,10
Kosmač Jože	1.563,05	787,20	44.623,45	1.870,95	48.844,65
Kovačič Janez	7.350,60	1.841,30	50.878,50	1.213,50	61.283,90
Kovič Ivan	6.108,40	1.188,45	45.290,80	36,75	52.624,40
Kunaver Janez	4.840,55	1.194,90	45.723,25	490,85	52.249,55
Kocjančič Jože	1.182,65	654,05	49.552,30	336,80	51.725,80
Lavrač Maks	8.543,60	1.617,60	40.631,25	9.795,25	60.587,70
Kosmač Anton	122,80	88,95	5.363,95	250,75	5.826,45
Lunder Ciril	6.369,45	1.233,85	47.023,25	1.131,50	55.758,05
Majdič Anton	8.373,20	1.567,90	44.249,55	3.312,10	57.502,75

Majdič Alojz	1.972,30	980,85	55.654,30	15.992,45	74.599,90
Majdič Nande	8.150,30	1.464,75	44.236,85	7.336,40	61.188,30
Malin Anton	1.695,80	900,60	49.548,90	1.381,95	53.527,25
Marolt Franc	1.817,60	863,35	48.267,90	7.507,55	58.456,40
Mlakar Ivan	7.799,50	1.682,00	47.252,95	278,20	57.012,65
Mrčun Ciril	4.912,35	999,95	40.024,90	2.081,55	48.018,75
Pergar Andrej	1.866,40	753,15	42.627,50	170,05	45.417,10
Prestor Alojz	4.501,20	1.286,30	49.617,40	2.117,20	57.522,10
Prašnikar Albin	2.815,40	892,40	50.049,20	4.134,85	57.891,85
Ravnikar Jože	3.902,70	1.338,05	52.391,90	1.030,45	58.663,10
Ribič Martin	5.005,25	919,60	40.741,10	2.205,85	48.871,80
Smrkolj Vinko	7.408,45	1.561,70	45.489,70	4.194,00	58.653,85
Strmljan Jože	2.018,85	886,45	49.622,75	1.385,25	53.913,30
Trdin Ivan	1.732,75	661,70	38.238,50	658,95	41.291,90
Vidergar Franc, st.	5.364,80	1.324,10	50.643,75	92,60	57.425,25
Vidergar Jože	3.116,05	1.053,75	43.251,75	1.851,75	49.273,30
Vrečar Stane	4.907,50	1.422,65	59.993,10	2.518,45	68.841,70
Vidergar Franc, ml.	1.690,30	861,70	49.497,70	-	52.049,70
Zajc Franc	4.904,20	1.179,75	44.207,35	2.414,65	52.705,95
Pergar Janez	2.289,25	950,60	47.329,70	891,90	51.461,45
Avbelj Jože	577,80	840,90	48.776,10	174,80	50.369,60
Bedenk Janez	2.888,30	820,65	46.659,35	155,15	50.523,45
Avbelj Tomaž	1.076,85	509,00	32.751,95	52,30	34.390,10
Tič Milan	531,25	649,90	38.627,50	5.062,90	44.871,55
Prošenc Ivan	236,30	451,15	23.766,10	-	24.453,55
Mrčun Andrej	317,90	241,35	18.013,45	606,20	19.178,90
Urankar Alojz	824,45	263,80	18.159,55	62,30	19.310,10
Stegnar Alojz	433,45	265,95	19.648,05	-	20.347,45
Mal Janez	873,00	792,00	44.872,75	-	46.537,75
Stegnar Stane	862,75	789,85	44.654,25	1.064,55	47.371,40
Tič Ivan	677,90	720,10	40.549,40	1.252,55	43.199,95
Rotar Franc	2.528,10	1.000,05	55.454,05	439,60	59.421,80
Kosmač Milan	838,85	742,20	41.607,55	261,50	43.450,10
Vidic Miro	-	967,15	54.121,70	826,35	55.915,20
Grilj Rajko	5.715,70	1.133,15	43.638,85	560,80	51.048,50
Mal Stane	659,75	770,90	42.236,85	44,20	43.711,70
Sušnik Albin	2.300,65	993,45	54.037,40	1.024,75	58.356,25

DSSS

Ime in priimek	Skupni staž	Staž v podjetju	Redno delo	Nadure	Skupaj
Otrin Janez	10.622,45	2.944,95	88.815,85	719,35	103.102,60
Limoni Viljem	12.577,40	2.793,80	82.330,00	10.030,00	107.731,20
Breznik Lovro	4.524,55	2.086,05	80.430,95	829,60	87.871,15
Blejc Vinko	7.493,40	1.829,30	80.992,45	2.294,95	92.610,10
Jurkošek Ivan	1.841,80	1.328,35	72.625,30	3.398,20	79.193,65
Sedušak Boris	2.159,85	1.142,80	63.192,10	931,60	67.426,35
Petek Slavko	12.394,20	2.139,30	57.328,40	-	71.861,90
Štiftar Milena	7.800,20	1.555,50	58.605,80	6.019,95	73.981,45
Slevec Marijan	7.472,70	1.502,10	55.896,30	-	64.871,10
Logar Marija	6.134,50	1.361,65	55.079,75	5.816,55	68.392,45
Merčun Jani	6.717,60	1.010,15	56.345,75	5.760,05	69.833,55
Kosmač Irena	979,10	1.007,55	55.817,50	2.748,95	60.553,10
Govekar Davorina	5.438,65	1.353,40	52.616,50	3.853,40	63.261,95
Habjan Marija	6.501,80	1.406,55	52.291,65	2.025,85	62.225,85
Rebolj Vojka	2.018,15	869,15	48.451,25	6.289,70	57.628,25
Sikošek Erna	6.331,05	1.138,70	48.299,45	5.311,30	61.080,50
Novak Joži	6.213,00	1.298,40	48.249,75	2.915,80	58.676,95
Lavrač Joži	1.771,10	847,85	48.399,65	1.007,55	52.026,15
Štirn Janez	4.949,95	1.318,25	49.216,35	237,00	55.721,55
Kuhar Mojca	210,25	308,55	46.572,15	1.813,80	48.904,75
Kokalj Malči	355,60	177,05	45.847,35	3.106,35	49.486,35
Tavčar Ivanka	1.837,45	866,10	48.286,95	379,25	51.369,75
Grčar Eva	-	778,90	44.500,75	518,40	45.798,05
Učakar Marija	695,20	799,90	44.660,55	3.347,85	49.503,50
Urbanija Vanda	832,05	707,50	42.849,35	2.112,40	46.501,30
Mrčun Jože	6.694,05	1.584,95	45.789,95	8.242,45	62.311,40
Ribič Vlasta	61,25	72,25	38.264,25	-	38.397,75
Bizilj Slavka	995,65	455,00	32.180,40	-	33.631,05
Malin Milka	4.449,80	928,65	33.987,75	-	39.366,20
Humar Ada	4.223,90	958,60	52.059,65	2.029,80	59.271,95
Žorž Savo	1.782,00	1.088,05	58.846,75	149,85	61.866,65
Limoni Vili ml.	-	-	4.649,50	-	4.649,50
Klopčič Vanda	-	-	6.647,10	-	6.647,10
Ivačič Mojca	-	-	7.066,30	-	7.066,30
Kvas Martina	-	-	7.002,55	-	7.002,55
Novak Franc	8,45	21,30	3.352,45	-	3.382,20

prevozništvo

Priimek in ime	Skupni staž	Staž v podjetju	Redno delo	Nadure	Skupaj
Gregorič Davorin	10.273,05	2.271,75	51.155,15	1.551,00	65.250,95
Moneta Ivan	7.138,20	1.634,25	61.257,80	1.675,45	71.705,70
Otolani Ivan	6.889,15	1.275,25	61.390,55	289,40	69.844,35
Radoševič Milan	5.071,15	1.483,95	58.233,45	518,55	65.307,10
Malin Ivan	8.500,15	1.682,35	47.111,00	466,25	57.759,75
Majdič Ivan	7.859,75	2.100,85	59.510,00	1.017,15	70.487,75
Kovič Janez	3.848,70	1.361,70	53.888,25	87,10	59.185,75
Majce Janko	3.118,45	738,40	43.248,85	82,35	47.188,05
Učakar Franc	1.670,75	837,35	46.786,85	2.290,75	51.585,70
Kovačič Milan	898,25	842,45	46.827,30	703,85	49.271,85
Gorjup Martin	582,75	847,60	47.234,40	853,15	49.517,90
Jamšek Franc	5.821,80	1.068,80	59.338,55	1.135,70	67.364,85
Oražem Franc	4.746,95	1.343,80	50.914,30	385,40	57.390,45
Klopčič Martin	6.965,70	1.457,45	55.851,80	18.249,75	82.524,70
Biaggio Edo	1.553,70	779,70	44.862,20	1.663,05	48.858,65

DEVETMESEČNO POROČILO

V smislu sprejetih sklepov samoupravnih organov in določil Zakona o združenem delu smo s 1. 1. 1978 ustanovili v okviru delovne organizacije "Termit" Domžale dve temeljni organizaciji združenega dela:

- TOZD Peskokopi Moravče
- TOZD Ilpos Ihan
- DSSS

Celotno poslovanje se je odvijalo v okviru sprejetega proizvodnega programa preko posameznih ŽR TOZD-ov in DSSS.

Iz navedenih razlogov je devetmesečni obračun sestavljen za posamezne TOZD-e in DSSS na predpisanih obrazcih:

- bilanca uspeha
- posebni podatki k poslovnemu rezultatu med letom
- dopolnilni podatki k poslovnemu rezultatu med letom

ter analizo poslovanja z ostalimi prilogami, ki detalneje prikazujejo poslovanje v devetmesečnem obdobju letošnjega leta.

Na osnovi sprejetega samoupravnega sporazuma o medsebojnih pravicah, obveznostih in odgovornostih med TOZD-i: Peskokopi in Ilpos ter DSSS v sestavu DO "Termit" Domžale je bil v obdobju 1. 1. - 30. 9. 1978 dosežen naslednji finančni uspeh:

Realizacija plana

Do je v devetih mesecih letošnjega leta realizirala 103.030 ton ali 94,76 % gotovih proizvodov. Vrednostni plan pa je bil dosežen v višini 67.558.544,35 din ali 118,77 %.

Doseganje količinskega in vrednostnega plana ter plana delovne sile po TOZD pa je naslednja:

Po količini

TOZD	Plan 9 mes. 1978	Doseženo 9 mes. 1978	Index
- Peskokopi	104.607	98.361	94,03
- Ilpos	4.125	4.669	113,17
DO	108.732	103.030	94,76
=====			

Po vrednosti
- po fakturirani realizaciji

TOZD	Plan 9 mes. 1978	Doseženo 9 mes. 1978	Index
- Peskokopi	33.660.000,00	38.169.468,25	113,40
- Ilpos	23.220.000,00	29.389.076,10	126,57
DO	56.880.000,00	67.558.544,35	118,77
=====			

- po plačani realizaciji

TOZD	Plan 9 mes. 1978	Doseženo 9 mes. 1978	Index
- Peskokopi	33.660.000,00	39.147.937,40	116,30
- Ilpos	23.220.000,00	29.345.332,75	126,38
DO	56.880.000,00	68.493.270,15	120,42
=====			

Po delovni sili

TOZD	Plan	Zaposleni	Index
DSSS	30	31	103,33
- Peskokopi	98	94	95,92
- Ilpos	74	73	98,65
DO	202	198	98,02
=====			

V TOZD Peskokopi je vrednostna proizvodnja zadovoljivo presežena, kar je dokaz, da se na tržišču plasirajo proizvodi z višjo predelavo kot so suhi in oplaščeni peski.

Proizvodnja v TOZD Ilpos obsega širok asortiman pomožnih livarskih sredstev. Nadaljni porast barvne metalurgije in zahtevnost tržišča je izredno pomembna. Skladno reševanje nabavne, proizvodne in prodajne politike nam daje v tem TOZD-u dokaj ugodne poslovne rezultate.

Primerjalna analiza

Iz primerjalnih podatkov letošnjega in lanskega devetmesečnega obdobja

dobimo naslednje rezultate:

Po količini

TOZD	Dosežena realizacija		Index
	9 mes. 1977	9 mes. 1978	
- Peskokopi	101.338	98.361	97,06
- Ilpos	4.225	4.669	110,49
DO	105.563	103.030	97,60
=====			

Po vrednosti

- fakturirani realizaciji

TOZD	Dosežena realizacija		Index
	9 mes. 1977	9 mes. 1978	
- Peskokopi	28.126.784,10	38.169.468,25	135,71
- Ilpos	24.090.783,10	29.389.076,10	121,99
DO	52.217.567,20	67.558.544,35	129,38
=====			

- po plačani realizaciji

TOZD	Dosežena realizacija		Index
	9 mes. 1977	9 mes. 1978	
- Peskokopi	28.536.602,45	39.147.937,40	137,18
- Ilpos	24.067.584,90	29.345.332,75	121,93
DO	52.604.187,35	68.493.270,15	130,20
=====			

Po delovni sili

TOZD	Z a p o s l e n i		Index
	9 mes. 1977	9 mes. 1978	
- Peskokopi	93	94	101,08
- Ilpos	71	73	102,82
DSSS	27	31	114,81
DO	191	198	103,66
=====			

Primerjalne tabele dosežene realizacije oz. proizvodnje v lanskem in letošnjem obdobju nam pokažejo naslednje rezultate:

1. da je količinska proizvodnja dosežena z 97,60 %
2. da je vrednostna realizacija dosežena z:
 - a/ po fakturirani realizaciji z 129,38 %
 - b/ po plačani realizaciji z 130,20 %
3. da je delovna sila dosežena z 103,66 %.

Primerjava dohodka devetmesečnega obdobja letošnjega leta z lanskim obdobjem

Za primerjavo poslovnih rezultatov poslovanja podajamo primerjavo celotnega prihodka in poslovnih stroškov v primerjavi z lanskim obdobjem in sicer:

Struktura	R e a l i z i r a n o		Index
	9 mes. 1977	9 mes. 1978	
Celotni prihodek	53.076.585,95	74.167.058,07	139,73
Porabljena sredstva	29.945.214,96	40.244.441,10	134,39
D o h o d e k	23.131.370,99	33.922.616,97	146,65

Nadaljni porast celotnega prihodka in porabljenih sredstev v primerjalnem obdobju je ugodno vplival na ustvarjeni dohodek.

Dohodek v višini 33.922.616,97 je v primerjavi z lanskim obdobjem porastel za 46,65 % in je rezultat boljšega poslovanja in večje prizadevnosti celotnega kolektiva.

Po kritju prispevkov iz dohodka samoupravnim interesnim skupnostim ter drugim po zakonu določenim družbenim dejavnostim znaša čisti dohodek 21.691.209,95, kar predstavlja razpoložljiva sredstva za kritje osebnih dohodkov in ostalih skladov.

Na splošno lahko zaključimo, da je bilo poslovanje v tem obdobju uspešno in da je DO realizirala oz. prekoračila predvideni družbeni plan za 9 mesecev 1978, saj je iz dohodka krila vse obveznosti in amortizacijo iznad minimalnih stopenj v višini 1.344.098,75 din (TOZD Peskokopi 873.518,00, TOZD Ilpos 470.580,75 din) ter obračunane obresti od investicijskih posojil v višini 2.582.360,00 din (TOZD Peskokopi).

Ugotavljanje in delitev celotnega prihodka in dohodka

Delitev celotnega prihodka v devetmesečnem obdobju letošnjega leta je DO izvajala v smislu sprejetih sklepov organov delavskega samoupravljanja in novih gospodarskih predpisov.

Ustvarjena sredstva dohodka in njihova razdelitev so prikazana v naslednjem pregledu:

Naziv	z n e s e k	Udeležba
Celotni prihodek	74.167.058,07	100
Porabljena sredstva	40.244.441,10	54,26
D o h o d e k	33.922.616,97	45,74
Dohodek	33.922.616,97	100
Prispev. iz doh. samouprav. inter. skup. ter prisp. drug. po zakonu določ. družb. dej.	- 12.231.407,02	36,06
Čisti dohodek	21.691.209,95	
del ČD za OD	16.919.317,80	49,88
del ČD za stan. gradnjo	1.098.214,60	3,24
del ČD za neposr. svob. menjavo dela	37.575,00	0,11
Razporeditev dela ČD za izbolj. in razširitev material. osnove dela in rezerv:	3.636.102,55	
del ČD za poslovni sklad	1.505.535,98	4,44
del ČD za posoj. skladu feder. in kredit. hitrej. razvoja	188.158,65	0,55
del ČD za skupno porabo	1.186.427,62	3,49
del ČD za rezervni sklad	755.980,30	2,23

Iz pregleda je razvidno, da je DO v celoti razporedila čisti dohodek in pokrila sredstva za osebno in skupno porabo ter sredstva za izboljšanje materialne osnove dela in rezerv.

Povprečno izplačani neto OD na zaposlenega v 9 mesecih letošnjega leta znaša 6.246,56 (DSSS), 6.263,59 (TOZD Peskokopi) in 5.843,78 din (TOZD Ilpos) in je rezultat dosežene produktivnosti dela in ustvarjenega dohodka.

Kosmač Irena

primerjava prispevka iz OD 1978 - 1979

V zvezi z zakonskimi predpisi so za plačilo prispevkov obvezane vse temeljne organizacije združenega dela. Obračun obveznosti je odvisen od višine izplačanih brutto osebnih dohodkov.

Za leto 1978 je osnova dejansko plačilo za 9 mesecev povečano za 1/3.

Za leto 1979 pa je osnova planirani OD.

<u>DSS služb</u>	plačani prisp. 1.7. 78		planirani 1979	
otroško varstvo	40.350,80	1,34 %	53.416,20	1,27 %
RSOV otroš. dod.	82.431,85	2,78 %	92.532,00	2,20 %
izobraževanje	189.306,50	6,19 %	193.896,60	4,61 %
kulturna skup.	30.202,05	1,05 %	32.386,20	0,77 %
telesna kultura	13.071,75	0,28 %	12.618,00	0,30 %
social. skrbstvo	28.691,75	1,00 %	34.068,60	0,81 %
social. zdravstvo	263.980,60	7,35 %	286.008,00	6,80 %
inv. pok. zavar.	372.179,20	10,60 %	458.454,00	10,90 %
rep. davek	31.637,35	1,00 %	42.060,00	1,00 %
obč. davek	11.244,75	0,50 %	21.030,00	0,50 %
	<u>1.063.096,60</u>		<u>1.226.469,60</u>	
zaposlovanje	8.971,90	0,16 %	10.515,00	0,25 %
PINA (pokoj)	31.600,55	0,80 %	33.648,00	0,80 %
ZNA	63.578,15	1,72 %	62.669,40	1,49 %
star. zav. kmetov	9.631,60	0,26 %	10.935,60	0,26 %
požarna varnost	7.763,60	0,30 %	12.618,00	0,20 %
	<u>121.545,80</u>	35,33 %	<u>130.386,00</u>	= 32,26 %
Skupaj	<u>1.184.642,40</u>		<u>1.356.855,60</u>	R = 172.213,20

R = razlika

TOZD Ilpos

otroško varstvo	80.180,75	1,34 %	105.664,00	1,27 %
RSOV otroš. dod.	167.351,05	2,78 %	183.040,00	2,20 %
izobraževanje	360.313,20	6,19 %	383.552,00	4,61 %
kulturna skup.	58.798,00	1,05 %	64.064,00	0,77 %
telesna kultura	25.471,80	0,28 %	24.960,00	0,30 %

Soc. skrbstvo	56.549,85	1,00 %	67.392,00	0,81 %
Soc. zdravstvo	521.372,60	7,35 %	565.760,00	6,80 %
Inv.pok.zavarov.	756.028,00	10,60 %	906.880,00	10,90 %
Rep. davek	62.187,00	1,00 %	83.200,00	1,00 %
Obč. davek	21.172,00	0,50 %	41.600,00	0,50 %

2.109.424,25

2.426.112,00

Zaposlovanje	18.306,65	0,16 %	20.800,00	0,25 %
Pokoj. NA	54.635,60	0,80 %	66.560,00	0,80 %
Zakon. NA	107.560,35	1,72 %	123.968,00	1,49 %
Požarna varnost	14.192,70	0,30 %	24.960,00	0,30 %

194.695,30

35,07 %

236.288,00 = 32,00 %

Skupaj

2.304.119,55

2.662.400,00

R 358.280,45

TOZD Peskokopi

otroško varstvo	110.317,85	1,34 %	150.749,00	1,27 %
RSOV otroš.dod.	225.107,05	2,78 %	261.140,00	2,20 %
Izobraževanje	516.452,80	6,19 %	547.207,00	4,61 %
Kulturna skupnost	81.451,85	1,05 %	91.399,00	0,77 %
Telesna kultura	35.295,65	0,28 %	35.610,00	0,30 %
Soc. skrbstvo	81.144,45	1,00 %	96.147,00	0,81 %
Soc. zdravstvo	735.879,15	7,35 %	807.160,00	6,80 %
Invalid. pok. zav.	1.011.350,60	10,60 %	1.293.830,00	10,90 %
Rep. davek	88.327,25	1,00 %	118.700,00	1,00 %
Obč. davek	36.064,00	0,50 %	59.350,00	0,50 %

2.921.390,65

3.461.292,00

Zaposlovanje	24.189,60	0,16 %	29.675,00	0,25 %
Pokojn. NA	73.264,45	0,80 %	94.960,00	0,80 %
Zakon. NA	167.066,60	1,72 %	176.863,00	1,49 %
Požarna varnost	22.226,45	0,30 %	35.610,00	0,30 %

286.747,10

35,07 %

337.108,00

32,00 %

Skupaj

3.208.137,75

3.798.400,00

R 590.262,25

Kot iz tabelarnega pregleda opazite, je procent v letu 1978 večji od procenta v letu 1979. Ta razlika je nastopila zato, ker je bil procent prispevkov s 1. 7. 1978 popravljen in se je torej tak, kot je v tabeli naveden plačeval samo od 1. 7. 1978 dalje. Procent, naveden za leto 1979 pa se bo plačeval celo leto, zato bo tudi znesek prispevkov v celoti v letu 1979 večji od letošnjega.

Kako pa mladina?

O dejavnosti mladinske organizacije v Termitu že dolgo ni bilo nič slišati. Mnogi delavci niti ne vedo, kako smo organizirani. Ker se leto počasi izteka je prav, da pregledamo, kako smo uresničevali akcijski načrt, ki smo si ga tako optimistično zastavili v začetku leta.

Na volilni in programski seji OO ZSMS, ki je bila 27.1.1978 v Domžalah je bilo predlagano in sprejeto novo predsedstvo in to v OO ZSMS TOZD "Peskokopi" in TOZD "Ilpos" z DSSS, katere so bile že pred tem formirane. Delitev ene OO ZSMS na dve organizaciji v številčno tako majhni organizaciji združenega dela kot je Termit, se je pokazalo, da ta varianta ni bila najbolj posrečena.

Kljub vsemu je bilo v letošnjem letu več sestankov na katerih smo se menili, kako bi mlade spodbudili, da bi se bolj zanimali za delo v mladinski organizaciji. Ne morem reči, da smo na tem področju naredili kaj revolucionarnega, kajti mladina, ki je pri nas zaposlena ima poleg dela v podjetju še doma razne obveznosti, saj vemo, da je največ naših delavcev iz kmečkih družin. Kot sledeči problem je delo v izmenah, katero ne dopušča, da bi se vsi nemoteno udeleževali sestankov in raznih obveznosti, ki jih nalaga delo v mladinski organizaciji. Priznati pa moram, da ni ravno majhno število mladine, katerih delo v mladinski organizaciji ne zanima. Napako za nezainteresiranost moramo iskati tudi v predsedstvu mladinske organizacije, saj tudi tukaj ni bilo veliko storjenega na tem področju.

Kljub napakam, ki sem jih naštel, pa moram povedati, da smo le nekaj naredili v letošnjem letu. Najprej bi omenila, da iz TOZD-a Peskokopi redno skrbimo za spomenik na Mohorju, ob praznikih, to je ob dnevu rudarjev in dnevu mrtvih pa smo k spomeniku položili venec in prižgali sveče.

Omembe vredna je bila tudi naša delovna akcija, ki smo jo organizirali 11. novembra. Udeležba je bila res minimalna, saj je prišlo le 6 mladincev. Kljub maloštevilni udeležbi smo se lotili dela. Počistili smo okolico sušilnice in odpeljali nekaj odpadnega železa na odpad.

Upajmo, da bo delovanje mladinske organizacije v Termitu v naslednjem letu bolj uspešno, saj je naša dolžnost, da tudi mi prispevamo svoj delež k graditvi boljših družbenih odnosov.

POŠKODBE

Poškodbe prsnega koša zahtevajo od reševalcev na terenu in na rešilni postaji precej izkušenj, tako glede transporta, kakor tudi pri nudenju prve pomoči.

V mnogih primerih so reševalci pogrešili, misleč, da pri intaktnem prsnem košu ni posebno hudih poškodb, izkazalo se je, da so bila prizadeta pljuča, ožilje in srce.

Že v začetku je treba omeniti, da so globoke rane na oprsju smrtno nevarne in da jih je treba čim prej z obvezilnim materialom zapreti. Tudi zlom ključnice lahko povzroči močne krvavitve, zračno embolijo in celo smrtni izid. Zlomljena rebra lahko poškodujejo pljuča.

Če poškodovanec toži o bolečinah, težko diha in izkašlja kri, ga je treba hitro - v pravilnem položaju - prepeljati v bolnico.

Najpogostejši vzroki pri poškodbah prsnega koša so : stisnjenje, trčenje, padci, udarci, ubodi in urezi. Ločimo tope in prodorne poškodbe, prelome reber, prsnice, ključnice in lopatice.

Pri topih poškodbah nastopajo tipične posledice, ki so razvidne iz posameznih primerov.

a) Stisnjenje prsnega koša.

Najbolj tipično pri stisnjenju prsnega koša so krvavitve. Pri močnem stisnjenju prsnega koša pride v področje zgornje glavne dovodnice do maksimalnega venoznega pritiska.

Ta maksimalni venozni pritisk povzroči, da pride do krvavitev zaradi okvar v kapilarnem sistemu . Navzven so vidne točkaste krvavitve na glavi, vratu in zgornjem delu prsnega koša. Krvavitve so opazne tudi v sluznicah. Če pri stisnjenju prsnega koša ni prišlo do hujših okvar, se kri razlita iz kapilar, kmalu resorbira.

Takšne poškodbe nastanejo pri stisnjenju z žerjavom, oziroma pri transportnih razkladalcih in nakladalcih.

b) Šok pri pretresu prsnega koša.

Pri udarcu, padcu ali zasutju, kjer deluje topa sila v predelu srca, nastopi hud šok. Čeprav ni najti posebnih sprememb na steni prsnega koša in notranjih organih, nastopi nezavest in stanje, ki privede poškodovanca v kratkem času v smrt.

Med prodorne poškodbe spadajo široko odprte rane in podkožni izliv.

c. Široko odprte rane.

Pri široko odprtih, oziroma globokih ranah, so najprej prizadeta pljuča, nato srce in ožilje. Do poškodbe pride zaradi ubodnin, padcev na šiljaste predmete in podobno.

Pri dihanju uha in izhaja sekundaren zrak skozi poškodovano steno prsnega koša. Zrak in kri se nabirata med pljuči in prsno steno ter na ta način odrivata in stiskata pljuča tako, da poškodovanec ne more dihati. Medprsje se zato trese in še dodatno stiska pljuča.

Zaradi kompresije v prsnem košu pride do motenj v cirkulaciji v velikih venah in pri izmenjavi plinov. Če ni hitre pomoči, poškodovanec umre.

ZLOMI NA ARMATURI PRSNEGA KOŠA

Na armaturi prsnega koša nastanejo pri poškodbah prelomi reber prsnice, ključnice in lopatice. Med najbolj nevarne prelome prištevamo komplicirane prelome reber in ključnice.

a) Prelomi reber

Najčešči so prelomi četrtega do osmega rebra. Prvo in drugo rebro sta redko poškodovana, ker ju ščiti ključnica, oziroma lopatica.

Pri udarcu ali padcu se večkrat zgodi, da rebra niso prelomljena, ampak je prekinjena vez med kostjo in hrustancem.

b) Prelom prsnice

Pri prsnici ločimo delni, popolni in odprti prelom. Od naštetih primerov je izredno nevaren odprti prelom, predvsem zaradi možnosti infekcije.

c) Prelom ključnice

Do direktnega preloma ključnice pride pri direktnem delovanju tope sile, drugače pa se prelomi zaradi posredne sile pri padcu na rame ali roko.

Pri kompliciranem prelomu ključnice se lahko nabode arterijo in veno, ki potekata pod ključnico. V takem primeru nastopi huda krvavitev in zračna embolija, če ima zrak dostop do okvarjene vene. Tak prelom je lahko smrtonosen zaradi zračnih mehurčkov, ki dospejo po žilah v pljuča in možgane.

d) Prelom lopatice

Prelomi lopatice so zelo redki. Najpogostejše pride do preloma vrata lopatice. Prelomi nastanejo zaradi udarca ali padca na lopatico.

DELO REŠEVALCEV

Osnovna naloga reševalcev v obratu in na delovišču je, poškodovanca s poškodovanim prsnim košem, ne glede na vrsto poškodbe, čimprej spraviti na rešilno postajo oziroma k zdravniku. Poškodovanca naj leže, napol sede, z visokim zglavjem, namestijo na nosila. Transport naj bo hiter, brez močnejših tresljajev.

PRVA POMOČ

Nudenje prve pomoči pri poškodbah prsnega koša mora biti poenostavljeno in se mora ravnati glede na trenutno situacijo.

V glavnem je prva pomoč v naslednjem :

1. Visoko zglavje - mirovanje
2. Mrzel obkladek na prsi
3. Vdihavanje čistega zraka
4. Uporaba obliža
5. Uporaba oprta
6. Uporaba pestovalice
7. Hermetično zakritje odprte rane

Pri prvi pomoči je treba opozoriti na to, da zarinjenih predmetov iz prsnega koša ne odstranjujemo, ampak jih pustimo, da jih odstrani zdravnik.

ZAKLJUČNA BESEDA

Pri poškodbah prsnega koša lahko s prvo pomočjo poškodovancu mnogo ali malo nudimo.

Mnogo v primerih odprtih ran, malo pa pri notranjih poškodbah prsnega koša.

NOVINAR V MORAVČAH

Ker so časi, ko so moravški peskarski tovarnjaki še konkurirali SAP-u že zdavnaj mimo, sem se v Moravče na ogled prenovljenega obrata potegnil skupaj z individualnim poslovnim organom!

Ko sva tako z njegovo "katrco" vijugala in sekala ovinke po novi lepi moravški cesti, sva bila kar naenkrat na znanem ovinku pred Kavkovo gostilno, kjer (za čuda) ni bilo nobenega Termitovega vozila! Sicer bi najbrž vse podatke o obratu "Peskokopi" lahko dobila že kar tukaj, vendar sva jo z "individualnim" mahnila kar direktno v obrat v Drtiji!

Že pred samim vhomom v obrat je bil viden napredek! Poleg asfaltirane ceste je tu v poznem "alpskem" slogu zidana vratarnica, pravzaprav "tehtnica", katera se zelo lepo ujema z na nasprotni strani ceste porajajočim se slovenskim kozolcem! Da seveda o avtomatičnih zapornicah in moderni mostni tehtnici sploh ne govorim.

Imela sva srečo, da je bil med vratarji ta dan v službi njihov "glavni" to je Nande. Medtem, ko se je tov. direktor zgubil v prahu nekje med jambori in silosi, sem se sam malo dalj časa zadržal pri vratarju. Moram priznati, da se mi je prvič v življenju pripetilo, da me je vratar pogostil s kavico, katero je lastnoročno tudi skuhal in seveda dodal še malo "dopinga".

Pri Nandetu sem zvedel res mnogo, tako da je bil moj kasnejši ogled obrata res samo še formalnost. Zvedel sem namreč, da tehtnica "potegne" točno 10 kg manj kot 60 ton, da je kljub temu, da je zelo moderna tudi še nekaj delov iz časa "Franza Jožefa", da kavo kuhajo zaenkrat na izposojenem kuhalniku, da je radio v vratarnici privatna lastnina, da bo moral on, Nande, iti na neki simpozij o varnosti na Bled - čeprav ima že sedaj toliko tečajev in seminarjev, da bi o tem že lahko napisal doktorsko disertacijo itd. Zvedel sem tudi, da so poleg Nandeta za vratarje oziroma tehtničarje še Mirko in neki Ciril, kateri je znan tudi po tem, da je bil že večkrat tudi v Domžalah na upravi (na disciplinski namreč). Tako sem ugotovil, da so v Moravčah dali za vratarje res najboljše med najboljšimi ali kakor se temu reče prave ljudi na pravo mesto!

Po končanem intervjuju z vratarjem sem šel z njegovim dovoljenjem na ogled v sam obrat. Ker vodje TOZD-a tov. Milana ni bilo doma (no, ali pa je bil doma - v obratu ga namreč ni bilo) naju je skupno z direktorjem sprejela tov. Olga, glavna tehnologinja v Moravčah. Poleg nas treh so se kmalu zbrali v obratnem laboratoriju tudi vsi drugi moji znanci še iz časov, ko smo skupaj "sejali" na raznih sejah in sestankih.

To so bili seveda delovodja Stefan in Tone, vodja vzdrževanja (Stupica !) geolog Peter in tako naprej, z eno besedo sami "direktni samoupravljalci".

Zelo sem bil presenečen, ker se tov. "individualni" in tehnologinja Olga nista - kar je ob takih prilikah navada - pogovarjala o vremenu, modi, košarki in tako dalje, ampak sta si takoj skočila v lase zaradi nekih mrež, skreperjev, konusov in tako naprej. No, vso stvar so potem na nek način rešili in ozračje se je toliko pomirilo, da nam je tov. Vera iz laboratorija lahko ponudila kavo, ter smo si v prijetnem kramljanju marsikaj pametnega povedali!

Predno sem šel na ogled samega obrata, sem se še malo oglasil v skladišču pri Stanetu, kjer je bil tudi kovač France. Kot sem že pričakoval je tu tekla beseda o športu in športnikih in novem smučarkem skakalnem centru, kateri bo menda na opuščeni trasi daljnovoda takoj nasproti separacije, ter bo imel menda precej velik vpliv na dvig "storilnosti" tudi v samem obratu!

V obratni menzi me je sprejel glavni "natakar" tov. Maks, ki mi je povedal, da zaenkrat še dobivajo malico iz Domžal, vendar ko pa bodo pri "Kavki" zaklali prvega prašiča pa se bodo zopet preselili tja!

Tov. Olga mi je nato razkazala proizvodnjo od kopanja peska v jami do polnjenja suhega peska v vreče oziroma v silose. Dobil sem vtis, da je obrat res sila mehaniziran in automatiziran, saj v celem sistemu polžev, črpalk, konusov, skreperjev, sušilnih bobnov in tako dalje nisem videl nobenega delavca, da bi delal! No, pa to samo mimogrede, ker je bil moj obisk namreč čisto vljudnosten!

Predno smo odšli iz obrata, nas je delovodja Tone še povabil v svoj "kontejner" od koder je res lep razgled na ves obrat in bližnje vikendaško naselje pod Javoršco in Vrhpoljami.

Kot je že ob takih obiskih navada, smo tudi naš obisk zaključili z manjšo zakusko pri "Kavki". Zanimivo je, da je delovodja Tone namreč bolj vedel, kaj imajo v gostilni v loncu, kot pa kateri pesek so tisti dan prali na "separaciji". Seveda na malico z mano niso šli vsi zaposleni, ampak samo tisti, katere v obratu med proizvodnjo niso pogrešali!

Malica pri Kavki je bila res izdatna, kot se za novinarski obisk spodobi. Gostilničarko sem kar tako mimogrede vprašal, koliko je stara njihova gostilna, pa je rekla, da ne ve točno, ker je to že zelo dolgo,

NOVINAR V MORAVČAH

vsekakor pa je bila gostilna ustanovljena precej pred Termitom!

Med samo malico nas je nekaj gnjavil neki možakar pri sosednji mizi, bil je pripravljen plačati tudi eno "radensko" če bi jim Termitov nakladač nekaj skopal, vendar mu je direktor pojasnil, da predno jama ne bo skopana ne vzamemo nič! Pozneje sem zvedel, da je bil to menda upravitelj moravške osemletke. Takoj mi je prišlo na misel, da bo tukaj zopet neki šofer prišel prišel poceni do ... šole!

Čas nas je priganjal! Na hitro smo se poslovili od prijaznih Moravčanov in ko sva se z "individualnim" peljala nazaj proti Domžalam, sem se zagledal v lepe nove hiše v Krtini in se nehote spomnil na nek dogodek izpred več kot petdesetih let. V zvezi s to vasjo in moravško dolino objavljam na koncu članka poseben "Feljton".

Zaradi primerjave sem se nazaj grede oglasil še v obratu v Ihanu. Ugotovil sem, da je obrat sedaj izredno lepo urejen in je dvorišče pometeno; sploh je menda metla zadnje čase precej upoštevan rekvizit v tem obratu. Opazil sem, da se je tudi okrog "spomenika" nekaj premaknilo in tako sem prišel do zaključka, da sem tudi s tem, da sem šel "pravočasno v pokoj" obratu in družbi nekaj koristil!

J. J.

pa še obljubljeni "Feljton"

MOJI PRVI STIKI Z MORAVSKO DOLINO ali
z vozom po plačo na VRHPOLJE

Bilo je pred približno 55 leti, kmalu po prvi svetovni vojni. V moravški dolini so že takrat kopali pesek za livarne na Jesenicah, tam pa je livar Torkar začel vlivati železne zvonove. Bron je bil namreč zelo drag in skoro vse bronaste zvonove so ob koncu vojne Avstrijci prelili v topove.

Moj oče je bil kovač in je takrat po vojni "obešal" - zvonove. Tako se je zgodilo, da so livarjem dali menda Moravčani pesek, Torkar pa je na Jesenicah za to ulil "tri železne piskre" za Vrhpolje. Ker pa Vrhpoljčani niso imeli denarja, so očetu za plačo ponudili kar "cerkveno bero", to je bila pšenica in oves, katerega so morali kmetje vsako leto darovati v nek tak sklad. Tako sva se z očetom z izposojenim konjem napotila po "bero" na Vrhpolje pri Moravčah. V Krtini se nama je pridružil nek starejši možakar in da nebi z opisovanjem izgubili preveč časa lahko rečem, da je bil še najbolj podoben tistemu iz "Rokovnjaškega plakata".

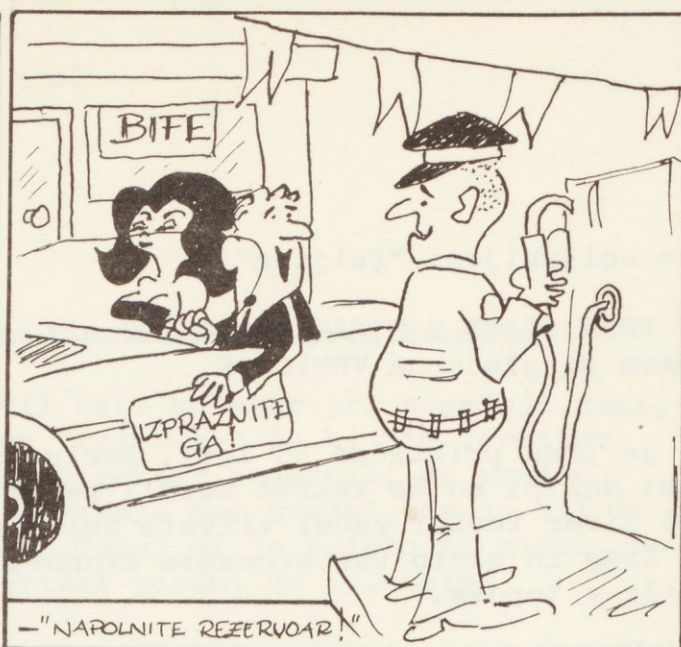
To je bil nekak očetov zastopnik za celo moravško dolino, obenem pa mu je pri delu tudi pomagal, kar je bil menda "izprašan cimperman" kako mu je bilo ime ali kako se je pisal, pa menda ni vedel nihče. Za nas je bil to "Krtinski mežnar". Na Vrhpolju smo naložili poln voz žita, med njimi sta bile dve vreči za "Krtinskega", ostalo pa je bilo očetovo. V bližnji gostilni pri "Mergusu" smo namesto bere vsi trije dobili kosilo, nato pa smo se seveda ustavili najprej pri "Ferfravu", plačevali smo tudi kar z žitom. Eno vedro pšenice za liter vina. "Mežnar" je seveda pazil, da nismo načeli njegovih dveh vreč, sicer pa se je kar pridno nalival. Ko smo že bolj proti večeru prišli v Krtino ga je za cesto čakala neka ženska s kolami. Ker je bil možakar že precej pijan ga je ženska kar v kolah s pšenico vred odpeljala proti domu!

Nidva z očetom pa sva nadaljevala veselo proti domu; parkrat sva se še ustavila in seveda menjala žito za vino, okrog polnoči pa sva srečno prišla domov, ker sva imela pač "pametnega" konja!

Zgodba pa še ni bila končana; čez nekaj dni je "Krtinski" kar v kolah pripeljal k nam en del bata od zvona kateri se je odlomil. Bat je oče takoj zvaril in ga je "zastopnik" odpeljal nazaj na Vrhpolje. Čez nekaj mesecev pa je sam veliki zvon zgrmel z ležajev. Seveda je bil vsega kriv "Krtinski mežnar", ker je menda en tram nepravilno "zašlosal".

— "GLEJ MAMA ... OČE JE PRINESEL DOMOV MASKO S TEH NJEGOVIH OROŽNIH VAJ!"

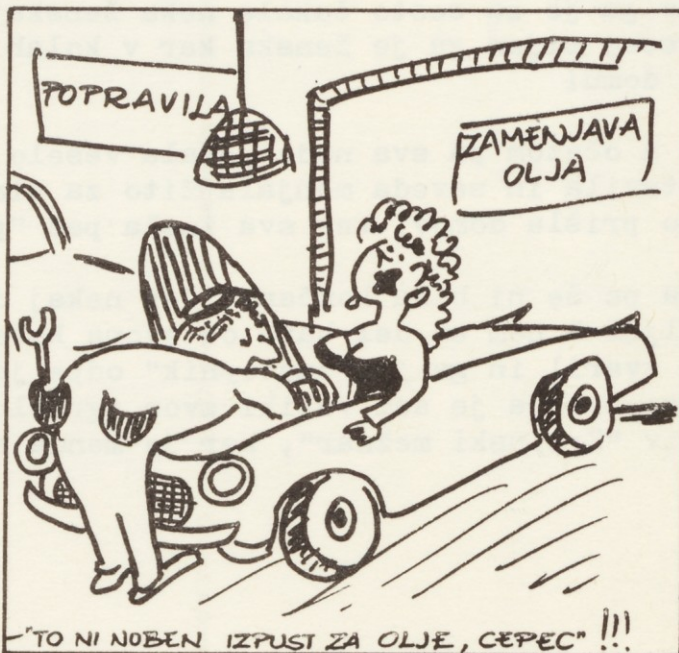
— "NAPOLNITE REZERVOAR!"

Fant vpraša dekle :

- Daj, reci mi, kakšne so moje "šanse" pri tebi ?
- Ti si moj drugi.
- Kdo pa je prvi ?
- Mi je pa vseeno !

Doktor pravi pacientu :

- Saj vam se nisem rekel, da rečete "a - a - a".
- Niste, a prišla je vaša asistentka!

— "TO NI NOBEN IZPUST ZA OLJE, CEPEC" !!!

